

1. Válaszolj a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
.../14	

A) "[A magyarországi rendek] Ő legszentségesebb császári és királyi felsége férfiágának magvaszakadtával [...] az öröklési jogon való utódlást Magyarországon és koronájában, s az Isten segedelmével már visszaszerzett és visszaszerzendő ehhez tartozó részekben, országokban és tartományokban, felséges Osztrák Házának nőágára is [...] feloszthatatlanul s elválaszthatatlanul, kölcsönösen és együttesen [...] uralkodás és kormányzás végett átruházzák."

- Melyik törvényből származik az idézet?
- Értelmezd a törvény szövegében szereplő „feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul” kifejezést!
.....
.....
- Milyen feltételekkel fogadta el a magyar országgyűlés? Kettőt nevez meg!
.....
.....

B) „Akkor még, ha kordoványt (azaz) akartam venni, rácul (azaz) kellett beszélnem, más nyelven nem értett a kereskedő, ha talpért mentem a tímárhoz, azzal budai sváb (azaz) nyelven kellett beszélnem, ha pedig valami dolgom volt a városházán, a diák (azaz) nyelvet kellett tömöm. S ha valakit az utcán magyarul szólítottam meg, úgy lökött oldalba, hogy elég volt feleletnek.”

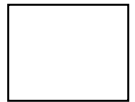
(Jókai Mór *És mégis mozog a föld c. regényéből*)

- Egészítsd ki a fenti forrás szövegét! Írd a hiányzó szavakat a pontozott vonalakra!
- Milyen etnikai változásokra utal Jókai Mór regényhőse? Fogalmazd meg egy mondatban!
.....

C) „Az Ausztriai Császár, megszegvén a békességet, megtámadta hadi népemet. Vissza-vertem, [...] elfoglaltam fővárosát, s már a ti határaitokon állok diadalmas seregeimmel.[...]

Magyarok! Eljött az a szempillantás, amelyben visszanyerhetitek régi függetlenségeteket.[...] Szerezzétek most vissza nemzeti léteteket! [...] Válasszatok királyt magatoknak, aki a ti hazátok kebelében, ti közöttetek lakjék! [...] Gyülekezzetek össze Rákos mezejére [...] s adjátok tudtomra végzéseiteket!”

- Kinek a kiáltványából származnak a gondolatok?
- Mire szólítja fel olvasóit?
- Ki fordította le magyarra?
- Miért maradt hatástalan felhívása a magyar nemesekre? Két okot sorolj fel!
.....
.....

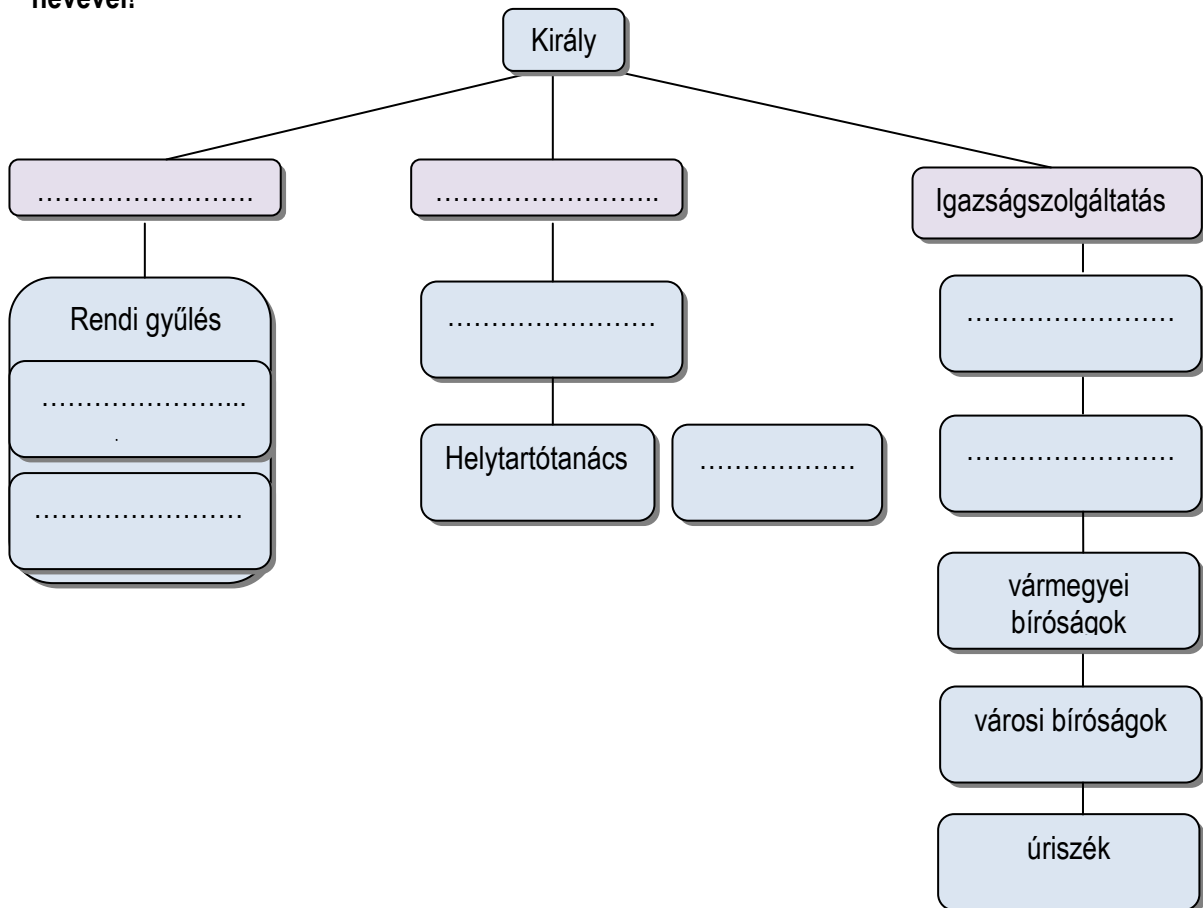

2. Kiket jellemeznek az alábbiakban felsorolt életrajzi adatok? Írd a neveket a táblázatba!

Életrajzi adatok	Név
Kuruc író, diplomata – Rákóczi titkára – kancelláriájának vezetője	
Végvári vitéz – az esztergomi lovasság főparancsnoka – kuruc generális	
Magyar főúr – horvát bán – kurucok ellen harcoló tábornagy – nádor	
Tapasztalt császári fővezér – a Temesköz felszabadítója	
Csallóközi származású magyar huszártábornok – Galícia kormányzója	
Magyar vezényleti nyelvet követelő huszárkapitány – magyar jakobinus	
„A legvitézebb magyar” – közhuszárból lett ezredes	

a	b
c	d
e	f
g	
.../7	

3. Egészítsd ki a Magyarország államszervezetéről szóló ábrát hatalmi ágak és állami szervek nevével!

a	b
c	d
e	f
g	h
.../8	

4. Töltsd ki a táblázatot! Nevezd meg vagy értelmezd a fogalmakat!

fogalom	értelmezése
	A Carolina Resolutio értelmében a protestánsok csak itt (ezeken a helyeken) tarthattak lelkészt, építhettek templomot, gyűlhetek össze istentiszteletekre.
főispán	
kurialisták	
	A földesúri jövedelmek összeírását és a jobbágyi szolgáltatásokat tartalmazó gazdasági irat.
	A birodalom megreformálására irányuló 18. századi egyeduralkodói rendszer.

a	b
c	d
e	
.../5	

5. Alkoss párokat a szerzőkből és műveikből! Írd a -ba a szerző neve mellé műve betűjelét! (Minden betűjelet nem kell felhasználnod.)

Szerzők:	A művek betűjele:	Művek:
Tessedik Sámuel	<input type="text"/>	A) Metamorphosis Transsylvaniae (Erdély változása)
Bessenyei György	<input type="text"/>	B) Szent Márton lovas szobra (Pozsony)
Apor Péter	<input type="text"/>	C) A nemzet csinosodása
Bél Mátyás	<input type="text"/>	D) A parasztember Magyarországon
Georg Raphael Donner	<input type="text"/>	E) A filozófus
Kármán József	<input type="text"/>	F) Mária Terézia lovas szobra (Pozsony)
		G) Magyarország ismertetése

a	b
c	d
e	f
.../6	

6. Írd a táblázatba egymás alá az összetartozó események és települések jelzeteit! (Minden számot nem kell felhasználnod.)

Esemény (betűjele):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Település (sorszáma):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

- Esemény: A) Itt választották II. Rákóczi Ferencet Erdély fejedelmévé.
 B) A Rákóczi-család birtokainak központja, kuruc országgyűlés helyszíne.
 C) A Pázmány Péter által alapított egyetem 1777-ig e városban működött.
 D) Itt alakult meg az első magyar színtársulat 1792-ben.
 E) Kollégiumát sokáig „az ország iskolájá”-nak nevezték.
 F) Itt szenvedett vereséget az utolsó nemesi felkelés.
 G) Ide látogatott Mária Terézia, ha „jó operaelőadást akart hallgatni.”

- Település: 1) Sárospatak 4) Nagyszombat 7) Fertőd
 2) Gödöllő 5) Győr 8) Marosvásárhely
 3) Debrecen 6) Gyulafehérvár 9) Kolozsvár

a	b
c	d
e	f
g	
.../7	

9. A következő kérdések megválaszolásához három-három válaszlehetőséget adtunk meg. Karikázd be a helyes válasz (esetenként válaszok) sorszámát!

- a) Melyik csatában győzedelmeskedtek a kuruc seregek?
1) 1704 - Nagyszombat 2) 1705 - Szentgotthárd 3) 1708 -Trencsén
- b) Kik nyugszanak a kassai Szent Erzsébet-dómban?
1) II. Rákóczi Ferenc 2) Bercsényi Miklós 3) Thököly Imre
- c) Kiről neveztek el francia huszárezredet?
1) Rákóczi Józsefről 2) Rákóczi Györgyről 3) Bercsényi Lászlóról
- d) Mikor volt az utolsó „tatárjárás” Erdélyben?
1) 1694-ben 2) 1717-ben 3) 1739-ben
- e) Ki nem töltött be nádori tisztséget a XVIII. században?
1) István főherceg 2) Sándor Lipót főherceg 3) József főherceg
- f) Ki volt a Theresianum diákja?
1) Festetics György 2) Kisfaludy Sándor 3) Széchenyi István
- g) Mikor kellett Mária Terézia vámrendelete értelmében alacsony vámot fizetni?
1) ha magyar gabonát szállítottak Ausztriába
2) ha magyar szarvasmarhát hajtottak Poroszországba
3) ha cseh iparcikket hoztak Magyarországra
- h) Melyik a helyes időrendi sorrend?
A) mádéfalvi veszedelem B) Horea és Cloșca vezette parasztfelkelés C) szegedi boszorkányper
1) A) C) B) 2) C) B) A) 3) C) A) B)
- i) Melyik nem Mária Terézia rendelkezése?
1) bányászati szakiskola felállítása
2) a Helytartótanács Budára költöztetése
3) tankerületi rendszer bevezetése
- j) Melyik nem protestáns Akadémia?
1) a soproni 2) a pápai 3) a kassai
- k) Mi volt az első magyar nyelvű újság címe?
1) Mindeney Gyűjtemény 2) Magyar Múzeum 3) Magyar Hírmondó
- l) Melyik állítás igaz az első magyar nyelvű társaság működésére?
1) Bessenyei György alapította 2) Aranka György hozta létre 3) Budán működött

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
.../12	

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	r
s	
.../19	

10. Esszé:

Mutasd be Magyarország népességi és nemzetiségi viszonyainak változásait a XVIII. században!

Térj ki válaszodban a következőkre:

- Magyarország népességi viszonyai a XVIII. század elején
- Az ország benépesülésének okai és formái
- A lakosság nemzetiségi összetételének változásai

Használd fel az alábbi forrásokat és tanult ismereteidet!

Fejtsd ki megszerkesztett mondatokban válaszodat egy oldalban!

Ügyelj a szöveg tagolására és a helyesírásra!

Források:

„E róna olyan sík, mintha ki volna kövezve, és ami fő, szerfölött termékeny, azonban nagyobbrészt puszta, elhagyott és műveletlen. [...] Nincs a világon szomorúbb, mint Magyarországon utazni, kivált ha meggondoljuk, hogy hajdan a lehető legnagyobb virágzásnak örvendett, és ma ily nagy területen embert is alig látni.”

(Lady Montague, Magyarországón átutazó konstantinápolyi brit követ feleségének leveléből, 1717)

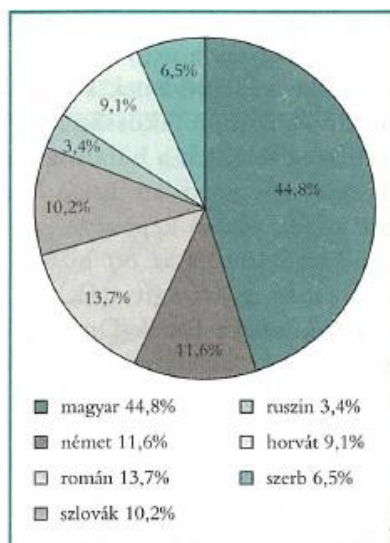
„A török kiűzése után a három országrész között természetesen megindult a népesség kiegyenlítődési folyamata. A visszafoglalt megyék régi-új birtokosai többéves adó- és szolgáltatásmentességet ígértek a beköltözőknek.[...]”

Az 1723: 103. törvénycikk 10 évi adómentességet ígért a hazánkba érkező iparosoknak s 6 évi adómentességet a gazdáknak. Az udvarban elsősorban német anyanyelvű, katolikus vallású telepesekre számítottak.”

(Barta János: A kétfejű sas hatalmában)

„Egymást érik a faültetvények, szántóföldek és telepesfalvak, mindennek létesítése tömérdek költséget okoz a királynőnek. A falvakat tervszerűen, szabályosan építik, a házakat fahiány miatt vályogból készítik és náddal fődik. Minden telepítvényes házat, mezőgazdasági eszközöket, néhány lovat és bizonyos nagyságú szántóföldet kap.”

(Egy utazó leveléből, 1770)

(Magyarország nemzetiségeinek százalékos megoszlása a XVIII. század végén)

